

Život evropského civilního obyvatelstva za 2. světové války

Test je určen žákům všech ročníků středních škol.

Test obsahuje 20 úloh.

Počet správných odpovědí _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–2

_____ v malé pevnosti bylo město stále normálně osídleno, ale v plánech do blízké budoucnosti mělo sloužit jinému účelu. Začátek existence koncentračního tábora datoval 24. listopad 1941. Tehdy byl do ***** vypraven první transport 314 mužů označený AK 1 (Aufbaukomando) a krátce po něm tisícový, opět mužský transport.

(Vzhledem k povaze úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1. **Kterou z následujících možností nejspíše začíná výchozí text?**
 - A) I po otevření nového vězení
 - B) Až po otevření nového vězení
 - C) Už po otevření nového vězení
 - D) Ani po otevření nového vězení

2. **O kterém z následujících míst se nejspíše píše ve výchozím textu?**
 - A) Mírov
 - B) Terezín
 - C) Valdice
 - D) Pankrác

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 3–5

Mrňavá vesnice Želary, osada opilců, řvounů a pašeráků, zjihla pohnutím, neboť si uvědomila, že jejími lesy a skalami kráčí historie. Historie s velkým *H*, velkolepá zejména tam, kde páchne mrtvolami.

Konečně Rusové! Všichni jsou Rusové, i ti šikmoocí. Špinaví, zdecimovaní – naši.

Rozhořely se vetry, pod širé nebe byly snášeny zásoby jídla, otvíraly se láhve. Muži se navzájem učili neznámé tance.

Nepřidala jsem se k bouřlivým radovánkám, nedokázala jsem to.

Ledová koule v mém nitru zůstávala na svém místě.

Dívala jsem se zpovzdálí, Joza stál vedle mě.

Do paměti se mi vryl refrén písně, která se nesla horami ve dne v noci. Zpívali ji vojáci, ryčel gramofon.

(Vzhledem k povaze úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

3. **Která z následujících charakteristik vypravěče odpovídá výchozímu textu?**
 - A) vševědoucí, er-forma, ženský rod
 - B) personální, ich-forma, ženský rod
 - C) personální, ich-forma, mužský rod
 - D) vševědoucí, ich-forma, mužský rod

4. **Ve větě *Rozhořely se vetry* nahrad'te slovo *vetry* tak, aby význam textu zůstal zachován:**

5. **Který výraz nejlépe vystihuje postoj vypravěče k ruským vojákům?**
 - A) vřelý
 - B) nadšený
 - C) obezřetný
 - D) nenávistný

6. Seřadte výchozí text podle textové návaznosti:

A) Těmi se to všude jen hemží, a jak říká předpis, každý voják je povinen zdravit každého důstojníka. Jestliže tak někdo neučiní podle předpisu nebo dostatečně rázně, pan kapitán se rozzuří a začne na toho muže ze všech sil křičet. Někteří chodci zůstanou stát a všichni se na nás dívají.

B) Američané už nebojují o Atlantický val, nýbrž o Cáchy, a Rusové nestojí daleko na Dněpru, ale před Východním Pruskem a na Visle. „Dítě, přijed' domů!“ naléhá proto matka v každém dopise čím dál víc. Od té doby, kdy se dozvěděla, že jsem těhotná, jsou její výzvy stále naléhavější.

C) Dovolává se totiž mého smyslu pro odpovědnost: „Nemůžeš noc co noc dřepět v protiletadlovém krytu. Nesmíš teď myslet jen sama na sebe!“ Bydlíme v Krampnitzu, hned za severním okrajem Postupimi, blízko Berlína. Jobst je tady umístěn u výcvikové jednotky. Jeho zranění mu opět dává zabrat. K tomu se přidaly silné záchvaty astmatu. Není chvála bohu schopen služby na frontě.

D) Loudám se vzadu, nebo utíkám napřed a tvářím se, jako by se mě to netýkalo. Nemohu však ze sebe setřást pocit trapnosti. Vůbec nejhorší na tom je, že se jedná o otroký Hitlerův pozdrav, kterým se teď po pokusu o atentát na vůdce wehrmacht musí zdravit. Když to Jobstovi vyčítám, usadí mě. Zahrnuje mě velkými slovy o morálce vojska a branné síle.

E) Sirény teď kvílejí nejen v noci, ale stále častěji i ve dne. Vzduch je plný chvění leteckých motorů, střelby protiletadlových děl a výbuchů bomb. K tomu se přidává ještě cosi zcela jiného. Mezi Jobstem a mnou vzrůstá napětí. Před svatbou jsem si myslela, že ho dobře znám. Ale zdá se, že je to omyl. Netušila jsem, jak zaujatý a zarputilý je voják. Je skoro vyloučené jít s ním po ulici a vyhnout se scénám, jež jsou mi trapné. Pokaždé si oblékne uniformu.

F) Od poloviny léta je do podzimu jen několik měsíců. Za tu dobu se však válečná mapa pořádně změnila.

(Christian Graf von Krockow: Hodina žen)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–9

V hromadném **exodu**, který následoval, se na silnici vydalo plných sedmdesát procent obyvatel Paříže – téměř dva miliony lidí – s majetky a nemohoucími příbuznými, aby se pokusili uniknout před německou armádou. Noví uprchlíci se připojili k proudu utečenců z Belgie a Nizozemska. Jejich snaha však byla od začátku beznadějná. Silnice vedoucí k jihu postihla **kolosální** dopravní zácpa. Většina lidí se nedostala dál než sto padesát kilometrů za Paříž.

(Tilar J. Mazzeová: *Hotel Ritz*; upraveno)

7. **Která z následujících možností nejlépe vystihuje slovo *exodus* ve výchozím textu?**
- A) odchod Židů
 - B) hromadný odchod
 - C) závěrečná část tragédie
 - D) slavnostní odchod herců ze scény
8. **Které z následujících slov nejlépe vystihuje smysl slova *kolosální* ve výchozím textu?**
- A) obrovský
 - B) nádherný
 - C) znamenitý
 - D) nesmyslný
9. **Jaký byl přibližně celkový počet obyvatel Paříže?**
- A) dva miliony
 - B) čtyři miliony
 - C) dva miliony čtyři sta třicet tisíc
 - D) dva miliony osm set šedesát tisíc

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 10–13

Jakmile sirény zatroubily konec leteckého poplachu, nasedla jsem na kolo a vyrazila tmou do Litchfieldu. Musela jsem tam být, abych s ostatními zdravotníky pomáhala zraněným, ale hlavně jsem měla obavy o lidi, které znám. Venetia začala znovu chodit do práce – a samozřejmě tam byl plukovník. Je možné, že byl natolik lehkomyšlný, že nešel do **** krytu? Zrovna včera se mi zmínil, jak ho štve, že musí odcházet od stolu, když má práci, tak při náletech začal zůstat na místě.

Celou cestu jsem jela rychle a modlila se, aby to dnes neudělal: jestli kdy šel do krytu, Pane Bože, prosím, ať je to tentokrát.

Když jsem přešla přes kopec, uviděla jsem, jak Litchfield Park hoří. Požár se nedal přehlédnout. Vysoko k nebi šlehaly mohutné plameny a zahalovaly skoro celou hlavní budovu, plameny šlehaly i nad někdejšími hospodářskými budovami. Říkala jsem si, kolik lidí v tom požáru uvázlo, a ihned mi bylo jasné, že ještě než nastoupím do služby, musím se pokusit najít plukovníka.

(Vzhledem k povaze úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

10. Který z následujících výrazů nejspíše patří na vynechané místo (****) ve výchozím textu?

- A) protiletectvého
- B) protiválečného
- C) protiatomového
- D) protibombového

11. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s výchozím textem (ANO), nebo nikoli (NE):

	ANO	NE
11.1 Vypravěčka viděla hořící Litchfield House.	☐	☐
11.2 Vypravěčka pracuje jako zdravotní sestra.	☐	☐
11.3 Vypravěčka se strachovala o své tři přátele.	☐	☐
11.4 Vypravěčka věděla, že plukovník neodešel do krytu.	☐	☐

12. Kde a kdy se nejspíše odehrává děj výchozího textu?

- A) USA, 1944
- B) Anglie, 1940
- C) Francie, 1938
- D) Německo, 1939

13. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s výchozím textem (ANO), nebo nikoli (NE):

	ANO	NE
13.1 V textu je užitá řečnická otázka.	☐	☐
13.2 V textu je užit pouze činný rod.	☐	☐
13.3 V textu jsou užitý všechny časy.	☐	☐
13.4 V textu jsou užitá pouze souvětí.	☐	☐

14. Seřad'te výchozí text podle textové návaznosti:

A) Doběhl do čtvrtého patra, otevřel dveře a v ten okamžik se jeho stín Mon vrhl na schránku. V předsínce bylo šero, ale Mon zalovil poslepu.

B) Byl to pan Hejl z druhého patra. Pana Hejla pozdravil pokývnutím hlavy.

C) Poblíž domovních dveří zahlédl vyzáblou plešatou hlavu udavače Korky. Hovořil s nějakým člověkem.

D) Kdo je na vše dokonale připraven. Když běžel po schodech do svého čtvrtého patra, napadla ho schránka na dopisy. Aby tam dnes nebyl úřední lístek! Jen aby tam dnes nebyl! Dnes ještě ne! Běžel přes dva schody.

E) Nenahmatal nic. Rozsvítil žárovku na zdi, ve schránce byl jen prázdný, zešeřelý vzduch. Pan Mundstock v té chvíli vyhrál i boj s časem.

F) Ale hned se otočil k domovním dveřím, aby mu pan Hejl nemusil odpovídat. Mluvil právě s udavačem. Kdo vydrží?

(Ladislav Fuks: Pan Theodor Mundstock)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–20

„Díky vám nemáme skoro co do úst,“ vysvětloval doktor škrobeně. „Dneska večer jdeme na šneky.“

„Blokáda je přece britská,“ protestoval kapitán. „Myslí, že vám nejvíc pomůžou, když vás vyhladoví. Jak velmi dobře víte, snažil jsem se vám pomoci ze všech sil.“

„Za výpůjčky na armádní účet jsme vám samozřejmě vděční, je ale škoda, že k něčemu takovému vůbec muselo dojít. Potřebujeme bílkoviny. Sám vidíte, kam jsme až klesli.“

„U nás doma jsou šneci drahý luxus.“

„No a tady politováníhodná z nouze ctnost.“

Kapitán si otřel pot z čela. „Dovolte mi, abych šel s vámi a vypomohl vám.“

A tak večer, hodinu před západem slunce a krátce poté, co se ochladilo, Pelagia se svým otcem, Lemoni a kapitán přelezli rozpadající se zeď, proplekli se pod větvemi starodávných, zanedbaných olivovníků a jali se plazit neuvěřitelnou spleť vřesovce a zvířecích stezek.

Doktor se plazil za Lemoni, ale ta se najednou zarazila a otočila k němu. „Říkal jste,“ vyčetla mu, „říkal jste, že kdybyste tady hledal šneky vy, skončil byste někde zavřenej ve svěrací kazajce.“

„V Pireu,“ doplnil ji doktor. „Říkal jsem, že by mě zavřeli v Pireu. Každopádně jsme dneska zavřený všichni.“

(Louis de Bernières: Mandolína kapitána Corelliho)

15. Vypište z výchozího textu všechny postavy:
16. Ve které zemi se nejspíše odehrává děj výchozího textu?
- A) Belgie
 - B) Dánsko
 - C) Řecko
 - D) Francie
17. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s výchozím textem (ANO), či nikoli (NE):
	ANO	NE
17.1 Účastníkem výpravy na šneky je zvíře Lemoni.	☐	☐
17.2 Postavy jdou na šneky, protože nemají dostatek jídla.	☐	☐
17.3 Kapitán pochází ze země, kde nejsou šneci považováni za jídlo.	☐	☐
17.4 Doktor říkal, že kdyby hledal šneky, zavřeli by ho v Pireu do vězení.	☐	☐
18. Která z následujících možností se významově nejvíce blíží vyjádření *jdeme na šneky*?
- A) jdeme na kutě
 - B) jdeme na kopec
 - C) jdeme na výstavu
 - D) jdeme na borůvky
19. Vysvětlete význam ustáleného spojení z *nouze ctnost*:
20. Které z následujících tvrzení o výchozím textu je pravdivé?
- A) V textu je zachycen jeden dialog.
 - B) V textu je použit pouze spisovný jazyk.
 - C) V textu vystupuje vševědoucí vypravěč.
 - D) V textu jsou zachyceny události dvou dní.

Řešení

1. A
2. B
3. B
4. např. ohně, táboráky, ohniště
5. C
6. F, B, C, E, A, D
7. B
8. A
9. D
10. A
11. 11.1 NE; 11.2 ANO; 11.3 NE; 11.4 NE
12. B
13. 13.1 ANO; 13.2 NE; 13.3 ANO; 13.4 NE
14. C, B, F, D, A, E
15. doktor/otec, kapitán, Pelagia, Lemoni
16. C
17. 17.1 NE; 17.2 ANO; 17.3 NE; 17.4 NE
18. D
19. např. označení situace, kdy někdo nevýhodu/nutnost vydává za výhodu/zisk
20. C